

Odluka:

PŽ 7548/2013-4

Zbirni podatci

Broj odluke: PŽ 7548/2013-4

Datum odluke: 12.07.2016

Vrsta odluke: Presuda

[Poveznica do dokumenta na portalu IUS-INFO](#)

Tekst

U I M E R E P U B L I K E H R V A T S K E

P R E S U D A

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u ime Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca Raoula Dubravca, predsjednika vijeća, Mladena Šimundića, suca izjavitelja, i Draženke Deladio, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA Đ. d.d., Đ., kojeg zastupa punomoćnik Z. T., odvjetnik u Odvjetničkom društvu T. & Š. j.t.d. u Z., protiv tuženika H. - V. d.o.o., OIB ..., B., kojeg zastupa punomoćnik K. V., odvjetnik u Odvjetničkom društvu U. i partneri u V., radi isplate iznosa od 351.963,80 kn, odlučujući o tužiteljevoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-1643/11-14 od 27. ožujka 2013., u sjednici vijeća održanoj 12. srpnja 2016.

p r e s u d i o j e

Odbija se tužiteljeva žalba kao neosnovana i potvrđuje presuda Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-1643/11-14 od 27. ožujka 2013. u pobijanim točkama I. i II. njene izreke.

Obrazloženje

Presudom Trgovačkog suda u Osijeku poslovni broj P-1643/11-14 od 27. ožujka 2013. odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu (točka I. izreke), tužitelju je naloženo platiti tuženiku trošak parničnog postupka u iznosu od 14.230,00 kn (točka II. izreke), a tuženik je odbijen s dijelom zahtjeva za isplatu troškova u iznosu od 1.825,00 kn (točka III. izreke). U bitnome, prvostupanjski je sud, nakon provedenog postupka, utvrdio kako nije sporno je li tužitelj s tuženikom sklopio Ugovor o višestrukoj kompenzaciji, te da je predmetni ugovor valjan, a obveza tuženika prema tužitelju je prestala. O troškovima postupka odlučeno je primjenom čl. 154. st. 1. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj 53/91, 91/92, 112/99, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 123/08, 57/11 i 25/13; dalje: ZPP), odredbama Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 142/12) te Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj 26/03) i Tarifi sudskih pristojbi.

Protiv točaka I. i II. izreke navedene presude žalbu je podnio tužitelj, zbog bitnih povreda odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja, pogrešne primjene materijalnog prava i odluke o trošku. U bitnom navodi kako presuda ima takvih nedostataka da se ne može ispitati te da je počinjena bitna povreda postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a. Smatra kako je pogrešno utvrđenje suda kako je sporna kompenzacija provedena u poslovnim knjigama sudionika, jer se smatra kako je kompenzacija provedena kada je proveo banka, o čemu postoje sudske odluke. Zbog tog pogrešnog pravnog shvaćanja sud je donio i pogrešnu odluku. Dosuđene troškove osporava u cijelosti te predlaže preinačiti pobijani dio presude, odnosno ukinuti i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje.

Odgovor na žalbu nije podnesen.

Žalba nije osnovana.

Pobijana odluka ispitana je na temelju odredbe čl. 365. st. 2. ZPP-a u granicama dopuštenih žalbenih razloga, pazeći pritom po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a, kao i na pravilnu primjenu materijalnog prava.

Pobijana odluka nije zahvaćena nekom od bitnih povreda odredaba parničnog postupka na koje ovaj sud pazi po službenoj dužnosti. Razlozi obrazloženja su jasni i ne postoji proturječnost o odlučnim činjenicama između onog što se u razlozima presude navodi o sadržaju zapisnika o iskazima danim u postupku i samih tih zapisnika.

Prvostupanjski sud pravilno ukazuje kako između stranaka nije sporno da je Izjava o kompenzaciji od 15. srpnja 2009. potpisana i ovjerena pečatom svih sudionika te da je provedena u poslovnim knjigama svih sudionika, kao niti to da je u trenutku potpisivanja navedene kompenzacije tužitelj imao blokiran žiro-račun, dok je sporno to je li potpisom i provedbom predmetne višestrukih kompenzacije u poslovnim knjigama sudionika prestala tražbina tužitelja prema tuženiku u utuženom iznosu.

U odnosu na sporno pitanje, prvostupanjski sud ukazuje kako je sukladno čl. 26. Zakona o platnom prometu u zemlji („Narodne novine“ broj 117/01) obračunsko plaćanje namira međusobnih novčanih obveza i potraživanja između sudionika bez uporabe novca, a obavlja se kompenzacijom, cesijom, asignacijom, preuzimanjem duga te drugim oblicima međusobnih namira, obveza i potraživanja. Nadalje, navodi kako prema čl. 27. istog Zakona poslovni subjekt ne može obavljati obračunsko plaćanje ako na računu za redovno poslovanje ima evidentirane nenamirene dospjele obveze. Međutim, prvostupanjski sud ukazuje da je ugovor ipak valjan, sukladno odredbi čl. 322. st. 2. Zakona o obveznim odnosima („Narodne novine“ broj 35/05 i 41/08; dalje: ZOO), koja regulira situaciju u kojoj je sklapanje ugovora zabranjeno samo jednoj strani.

Slijedom navedenog prvostupanjski je sud zaključio da je tražbina tužitelja prema tuženiku prestala prije podnošenja tužbe, slijedom čega tužitelj neosnovano od tuženika zahtijeva isplatu utuženog iznosa, pa je valjalo odbiti tužbeni zahtjev i presuditi kao u izreci presude.

Takav stav prvostupanjskog suda nije doveden u sumnju navodima žalbe.

Ovaj sud prvenstveno ukazuje kako Izjava o prijeboju (kompenzacija) od 15. srpnja 2009. po svojoj pravnoj naravi predstavlja ugovor između ugovornih strana, kojim je provedena višestruka kompenzacija. Pri tome valja naglasiti da se pojam „višestruke“ ili „multilateralne“ kompenzacije, nakon prestanka važenja Zakona o platnom prometu („Narodne novine“ broj 27/93 i 97/00) 2. siječnja 2002., više ne može pronaći niti u jednom pozitivnom zakonskom propisu kao zaseban ugovor ili procedura. Stoga se ovakav ugovor o višestrukoj kompenzaciji mora promatrati kao i svaki drugi ugovor u kojemu sudjeluje više strana, uz određene specifičnosti vezane za učinke prijeboja (čl. 195. - čl. 202. ZOO-a).

Naime, za razliku od običnog prijeboja, koji može nastati i jednostranom izjavom volje, pod uvjetom da su u pitanju međusobne dospjele tražbine koje glase na novac ili druge zamjenjive stvari između dva sudionika (čl. 195. ZOO-a), višestruka ili multilateralna kompenzacija predstavlja ugovor između više sudionika, od kojih svakiuguje sljedećem u lancu, a lanac se zatvara tako da posljednjiuguje prvom u lancu.

S obzirom na to da višestruka kompenzacija predstavlja ugovornu kompenzaciju, koja ne nastaje na temelju jednostrane izjave stranaka niti na temelju zakona, osim utvrđivanja postojanja međusobnih potraživanja u takvom ugovoru mora postojati i izjava volja da se potraživanja zatvore upravo na navedeni način. Naime, prema odredbi čl. 247. ZOO-a, ugovor je sklopljen kada su se stranke suglasile o njegovim bitnim sastojcima, a to je u ovom slučaju svakako iznos međusobnih potraživanja/dugovanja i volja da se navedena potraživanja/dugovanja upravo na navedeni način zatvore.

U ovom konkretnom slučaju nije niti sporno da su potpisnici Izjave, osim što su utvrdili međusobna potraživanja/dugovanja, takvu izjavu volje o provođenju prijeboja stvarno i dali u Izjavi o prijeboju od 15. srpnja 2009. Pri tome valja ukazati i na to kako za valjanost samog ugovora o višestrukoj kompenzaciji više nije potrebno isti provesti i putem banke, kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud.

Tužitelj se u svojoj žalbi poziva na navodno drugačije odluke ovog suda, u predmetima poslovni broj PŽ-5547/06 i PŽ-2906/94, prema kojima bi kompenzacija bila provedena tek kada bi navedeni obračun provela banka. U odnosu na taj žalbeni navod, ovaj sud ukazuje kako ranije donesene odluke, osim snagom pravne argumentacije, ne sprječavaju sud da u drugom predmetu zauzme drugačije pravno shvaćanje. Naime, prilikom odlučivanja o pojedinim pravnim pitanjima Visoki trgovački sud Republike Hrvatske vezan je prvenstveno zakonom i drugim propisima, pri čemu su se suci dužni držati pravnih shvaćanja zauzetih na sjednicama odjela ili sjednicama svih sudaca. Pored toga navedene odluke su donesene u vrijeme kada su na snazi bili i drugačiji propisi koji su uređivali pitanje prijeboja.

No, kako se tužitelj već pozvao na navedene odluke, valja ukazati da se iste odnose na situacije nastale prije stupanja na snagu Zakona o

platnom prometu u zemlji iz 2001. godine (stupio na snagu 2. siječnja 2002.), kada je ova materija bila drugačije regulirana. Dakle, zbog bitne promjene propisa iste se ne mogu primijeniti na ovaj konkretan slučaj niti snagom pravne argumentacije. Što se tiče same prakse Visokog trgovačkog suda Republike Hrvatske koja se odnosi na situacije nastale nakon stupanja na snagu Zakona o platnom prometu iz 2001. godine, valja ukazati da je pravni stav izražen u prvostupanjskoj odluci, a koji prihvaća i ovaj sud, izražen i u drugim odlukama ovog suda, primjerice poslovni broj PŽ-2943/12 od 3. veljače 2016., poslovni broj PŽ-1512/14 od 2. prosinca 2015. i mnogim drugim.

Stoga je tuženikova obveza prema tužitelju u iznosu od 351.963,80 kn prestala 15. srpnja 2009., kao dana sklapanja ugovora o prijeboju, a kako to pravilno zaključuje prvostupanjski sud.

Nadalje, u odluci o troškovima postupka prvostupanjski je sud primijenio odredbe čl. 154. i čl. 155. ZPP-a, odredbe Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika („Narodne novine“ broj 142/12), kao i Zakona o sudskim pristojbama („Narodne novine“ broj 74/95, 57/96, 137/02 i 125/11) i Tarife sudskih pristojbi. Kako žalitelj ne ukazuje da bi prvostupanjski sud pogrešno primijenio neku od zakonskih odredaba, niti je takva povreda utvrđena ispitivanjem odluke po službenoj dužnosti, žalba je i u tom dijelu neosnovana.

Slijedom navedenog, na temelju odredbe čl. 368. st. 1. ZPP-a, tužiteljeva je žalba odbijena kao neosnovana, a prvostupanjska presuda potvrđena.

U Zagrebu 12. srpnja 2016.

PREDSJEDNIK VIJEĆA
RAOUL DUBRAVEC, v.r.

Za točnost otpravka
ovlašteni službenik